

Aan de vaste commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) van
de Tweede Kamer

cie.ocw@tweedekamer.nl

Afschrift: cie.vws@tweedekamer.nl

Utrecht, 18 april 2024

Referentie: 2024-020

Betreft: Commissiedebat mentale gezondheid van jongeren op 25 april a.s.

Geachte commissieleden,

Op 25 april a.s. vindt het commissiedebat over de mentale gezondheid van jongeren plaats, onder meer over het onderzoeksrapport 'Mentale gezondheid van jongeren en studenten in Nederland'. Het Verwey Jonker Instituut heeft daarmee een systematisch overzicht gemaakt van trends in de mentale gezondheid van jongeren en studenten.

Als NIP, de beroepsvereniging van psychologen, willen wij u voor dit debat twee adviezen meegeven:

- zet in op structurele inbedding van wat we al weten dat werkt (niet op losse programma's);
- maak gebruik van de expertise van schoolpsychologen.

Concrete vragen die u hierover aan de bewindspersoon kunt vragen zijn cursief gedrukt opgenomen. Gezien de samenhang met VWS nemen wij ook uw collega's van de vaste commissie VWS mee.

Structureel inzetten op wat werkt

Laten we voorop stellen dat het met een groot aantal kinderen en jongeren in Nederland goed gaat. Maar we zien ook zorgwekkende cijfers als het gaat om het welbevinden en de mentale gezondheid van de jeugd. Het is van belang dat normaliseren het uitgangspunt blijft. Het is normaal dat je je soms somber voelt, of dat je druk voelt om beter te presteren. Normaliseren betekent dat mentale gezondheid structureel onderwerp is van gesprek. In het gezin en met vrienden, maar ook op school. Niet elke leraar vindt dit even makkelijk en niet op elke school zit dit structureel in het curriculum of de aanpak. Hiervoor is, naast extra inzet van structurele middelen, ook integraal beleid nodig.

Wilt u de bewindspersoon vragen:

- *Op welke manier denkt de bewindspersoon de aandacht voor mentale gezondheid in het onderwijs structureel te verstevigen? Kan de bewindspersoon structureel ruimte bieden om de benodigde ondersteuningsstructuur in het onderwijs te kunnen opzetten en aan te kunnen bieden?*
- *Kan de bewindspersoon samen met het ministerie van VWS een integraal plan ontwikkelen om de mentale gezondheid van jeugdigen in het onderwijs te verbeteren?*

Inzet van expertise van schoolpsychologen o.a. bij vroegsignalering

Voor scholen (directies, ondersteuningsteams) is het vaak lastig om uit te zoomen, een goede stevige [ondersteuningsspiramide](#) te bouwen en overzicht te hebben van wat er al goed gaat en wat er nog nodig is. Zie ook voor meer informatie de bijlage.

Goede postmasteropgeleide schoolpsychologen kunnen daarbij helpen. Ze zijn specifiek opgeleid als 'kennisbaak' en sparring partners op het gebied van mentale gezondheid, ontwikkeling en leren en het ontwikkelen van schoolbreed en bovenschools beleid. Ze kunnen wetenschappelijke kennis vertalen naar de alledaagse (onderwijs)praktijk en de dagelijkse gang van zaken omzetten naar beleid.

Schoolpsychologen 'spreken de taal' van onderwijs en jeugdhulp en kunnen daarom snel de verbinding leggen. Indien nodig voeren zij zelf (handelingsgerichte) diagnostiek en behandeling/begeleiding uit bij (groepen) leerlingen. Zie voor meer informatie het dossier [Mentale gezondheid op school](#) op de website van het NIP.

Het is algemeen bekend dat hoe eerder mentale problemen worden onderkend, des te groter de kans is dat er ongewenste medicalisering van mentale problemen ontstaat.

Wilt u de bewindspersoon vragen:

- *Op welke manier de bewindspersoon gaat borgen dat er voldoende aandacht voor vroegsignalering is op scholen en de inzet en expertise van schoolpsychologen wordt gestimuleerd?*
- *Hoe borgt de bewindspersoon de verdere verspreiding en landelijke implementatie van kansrijke initiatieven zoals o.a. @ease, MHFA en HYPE.*

Wij gaan graag een keer verder met u in gesprek over mentale gezondheid in het onderwijs. Het NIP heeft hiervoor een expertgroep Schoolpsychologen Mentale Gezondheid. Deze expertgroep bestaat uit enthousiaste en ervaren schoolpsychologen die – vanuit hun expertise – input geven aan de ministeries van OCW en VWS op het gebied van welbevinden, onderwijs en jeugdhulp.

Uiteraard zijn we van harte bereid eventuele vragen naar aanleiding van deze brief te beantwoorden. Contactpersoon hiervoor is Britt van Beek (beleidsadviseur NIP): britt.vanbeek@psynip.nl

Wij wensen u een constructief debat toe.

Met hartelijke groet,

Monique Rook
Directeur

De ondersteuningspiramide

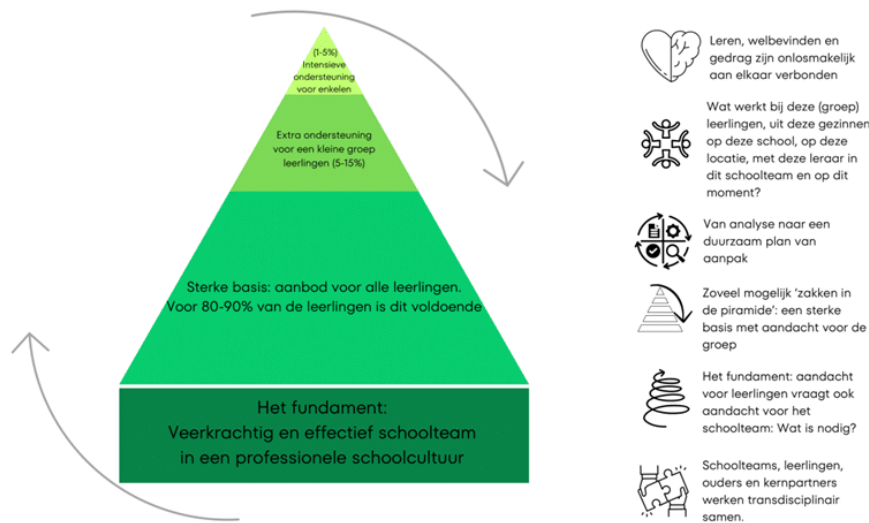
We willen aandacht vragen voor de ondersteuningspiramide. Daarin wordt duidelijk dat werken aan mentale gezondheid niet gaat over het inzetten van losse interventies, maar vraagt om een structurele en integrale aanpak. Het begint met een sterk fundament: een veerkrachtig en effectief schoolteam in een professionele schoolcultuur.

Als wij van docenten vragen aandacht te besteden aan het mentaal welzijn van leerlingen, is het belangrijk dat zij zich hier vaardig en competent in voelen en in kunnen 'voorleven'. De vraag wat zij hiervoor nodig hebben, hoe ze daarin worden gefaciliteerd, en hoe hierover wordt gecommuniceerd, is heel belangrijk.

Verder is het werken aan een stevige basis voor alle leerlingen essentieel, om ervoor te zorgen dat er in en rond scholen niet teveel 1 op 1 wordt gewerkt met leerlingen en er meer groepsgewijs wordt gekeken wat nodig is. Daarbij is het heel belangrijk om altijd te kijken naar de relatie tussen welbevinden en leren. Die zijn namelijk onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Vanuit de sterke basis is signaleren en adequaat handelen noodzakelijk, waarbij er goede samenwerking is tussen leerlingen, ouders, school en andere professionals.

Ondersteuningspiramide: ontwikkeling in context

Expertgroep mentale gezondheid op school, NIP:
Hanneke Visser, Laura Stroo, Helen Bakker
Versie 2024

Gebaseerd op het Three-Tier model, ook gebruikt bij PBS, HGW

Het benutten van *evidence-informed* kennis stelt scholen in staat een aanpak te kiezen die bewezen effectief is én past bij de context van de school. Wat is nodig bij deze (groepen) leerlingen met deze ouders op deze school met deze leraren in dit schoolteam en deze locatie?

Als er verbinding is tussen een schoolbrede aanpak, losse interventies en ondersteuningsbehoeften van leraren, dan is de kans op duurzame inbedding groot.